

BIBLIOTEKA PISARZÓW POLSKICH

Seria B, Nr 12

Redaktor naczelny:
MARIA RENATA MAYENOWA

Komitet redakcyjny:
KAZIMIERZ BUDZYK, WŁADYSŁAW FLORYAN, KONRAD GÓRSKI, WŁA-
DYSŁAW KURASZKIEWICZ, JADWIGA PIETRUSIEWICZOWA, STANISŁAW
PIGOŃ, ROMAN POLLAK, WITOLD TASZYCKI, STEFAN WIERCZYŃSKI

WYRAZY POLSKIE W SŁOWNIKU
POLSKO-ŁACIŃSKIM
JANA MACZYŃSKIEGO

(LEXICON LATINO-POLONICUM EX OPTIMIS LATINAE
LINGUAE SCRIPTORIBUS CONCINNATUM, REGIOMONTI 1564

CZEŚĆ PIERWSZA

A — O

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

WYRAZY POLSKIE W SŁOWNIKU POLSKO-LACIŃSKIM JANA MACZYŃSKIEGO

(LEXICON LATINO-POLONICUM EX OPTIMIS LATINAE
LINGUAE SCRIPTORIBUS CONCINNATUM, REGIOMONTI 1564)

CZEŚĆ PIERWSZA

A — O

OPRACOWAŁ

WŁADYSŁAW KURASZKIEWICZ

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
MCMLXII

IN STYTUT BADAŃ LITERACKICH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

BIBLIOTEKA PISARZÓW POLSKICH

Seria B, Nr 12

Redaktor naczelny:
MARIA RENATA MAYENOWA

Komitet redakcyjny:
KAZIMIERZ BUDZYK, WŁADYSŁAW FLORYAN, KONRAD GÓRSKI, WŁA-
DYSŁAW KURASZKIEWICZ, JADWIGA PIETRUSIEWICZOWA, STANISŁAW
PIGOŃ, ROMAN POLLAK, WITOLD TASZYCKI, STEFAN WIERCZYŃSKI

WYRAZY POLSKIE W SŁOWNIKU
ŁACIŃSKO-POLSKIM
JANA MACZYŃSKIEGO

(LEXICON LATINO-POLONICUM EX OPTIMIS LATINAE
LINGUAE SCRIPTORIBUS CONCINNATUM, REGIOMONTI 1564)

CZĘŚĆ DRUGA
P — Z

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

WYRAZY POLSKIE W SŁOWNIKU ŁACIŃSKO-POLSKIM JANA MACZYŃSKIEGO

(LEXICON LATINO-POLONICUM EX OPTIMIS LATINAE
LINGUAE SCRIPTORIBUS CONCINNATUM, REGIOMONTI 1564)

CZEŚĆ DRUGA
P — Z

OPRACOWAŁ
WŁADYSŁAW KURASZKIEWICZ

OPIS BIBLIOGRAFICZNY
WŁADYSŁAW KOROTAJ

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
MCMLXIII

BIBLIOTEKA PISARZÓW POLSKICH

Seria B, Nr 14

Redaktor naczelny

MARIA RENATA MAYENOWA

Komitet redakcyjny

KAZIMIERZ BUDZYK, WŁADYSŁAW FLORYAN, KONRAD GÓRSKI,
WŁADYSŁAW KURASZKIEWICZ, JADWIGA PIETRUSIEWICZOWA,
STANISŁAW PIGOŃ, ROMAN POLLAK, WITOLD TASZYCKI

MIKOŁAJ REJ
DZIEŁA WSZYSTKIE

TOM IV

POSTYLLA

CZEŚĆ I i II

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

MIKOŁAJ REJ

POSTYLLA

CZĘŚĆ I

OPRACOWALI

KONRAD GÓRSKI I WŁADYSŁAW KURASZKIEWICZ

(wstęp edytorski, opracowanie językowe, objaśnienia)

ORAZ

IRENA ROSTKOWSKA (bibliografia wydań), LEOKADIA ZDANCEWICZOWA
I ZOFIA ZIERHOFFEROWA (porównanie wydań), JADWIGA KLIMASZEWSKA
(komentarz etnograficzny)

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
MCMLXV

SPIS TREŚCI

OPRACOWANIA KRYTYCZNE I EDYTORSKIE

POCHODZENIE TEKSTU (Konrad Górski)
OPIS BIBLIOGRAFICZNY (Irena Rostkowska)

Str.

7

13

OPRACOWANIE JĘZYKOWE *POSTYLLI* REJA (Władysław Kuraszkiewicz)

19

Spis stosowanych skrótów	19
Pisownia	19
Samogłoski	24
Samogłoski nosowe	24
Wahania w zakresie <i>a—á</i>	28
Wahania <i>á—e, a—o</i>	38
Wahania <i>er—ir, e—i</i>	40
Inne szczegóły samogłoskowe	41
Spółgłoski	42
Spółgłoski dźwięczne	42
Spółgłoski miękkie	44
Inne szczegóły spółgłoskowe	45
Wyrazy obce	46
Zestawienia, zrosty i złożenia	53
Rzeczowniki	54
Przyrostki rzeczowników	54
Rzeczowniki nastrojowe	62
Odmiana rzeczowników	65
Liczba pojedyncza	65
Liczba mnoga	69
Liczba podwójna	76
Zaimki	77
Zaimki osobowe	78
Zaimki <i>kto, co</i>	82
Zaimki rodzajowe	84
Przymiotniki	89
Słowotwórstwo przymiotników	91
Odmiana przymiotników	94
Imiesłowy odmienne	95
Liczebniki	98
Przysłówki	103
Czasowniki	106
Słowotwórstwo czasowników	106
Odmiana czasowników	116
Przymyki	128
Spójniki	132
Partykuły	135
Wykrzykniki	136
Słownik	137
Ewangeliażar wobec kazań	139
Nierejowskie kazania o Wieczery Pańskiej	140
Forma wierszy	141
Bibliografia	142

**ZMIANY JĘZYKOWE W TRZECH PIERWSZYCH WYDANIACH
POSTYLLI MIKOŁAJA REJA (Leokadia Zdancewiczowa)**

Str.
143

[Uwagi wstępne]	143
Pisownia	143
Duże i małe litery	143
Samogłoski	144
Spółgłoski	145
Spółgłoska <i>j</i> oraz grupy <i>yj</i> przed spółgłoską, <i>yj</i> , <i>ij</i> przed samogłoską	146
Pisownia spółgłosek syczących, szumiących i ciszących	146
Oznaczanie miękkości spółgłosek	148
Fonetyka	151
Samogłoski	151
Samogłoski <i>ā, a</i>	151
Samogłoska <i>e</i>	154
Samogłoska <i>o</i>	154
Samogłoska <i>u</i>	154
Samogłoski <i>i, y</i>	155
Oboczności samogłoskowe w wyrazach obcego pochodzenia	155
Grupy <i>ir, yr, er</i>	155
Samogłoski nosowe	156
Formy nie ściągnięte i ściągnięte zaimków: <i>mój, twój, swój</i> w przypadkach zależnych	158
Spółgłoski	159
Upodobnienia fonetyczne pod względem dźwięczności	159
Upodobnienia fonetyczne pod względem miejsca artykulacji	160
Uproszczenia grup spółgłoskowych	160
Inne zmiany spółgłosek	161
Fleksja	162
Rzeczowniki	162
Zaimki	163
Przymiotniki i imiesłowy przymiotnikowe	164
Licznebniki porządkowe	165
Czasowniki	166
Słownictwo	167
Zmiany prefiksów	167
Zmiany sufiksów	169
Wymiana <i>abo</i> — <i>albo</i>	171
Synonimy	172
Inne zmiany w słownictwie	173
Składnia	174
Zmiany w grupie podmiotu	174
Zmiany w grupie orzeczenia	175
Wymiany części zdania między grupami podmiotu i orzeczenia	176
Zmiany polegające na wyrażeniu tych samych części zdania różnymi przypadkami	176
Różnice w użyciu spójników	177
Zmiana spójników	177
Dodanie lub opuszczenie spójnika	178
Szyk wyrazów w zdaniu	179
Przydawka (wyrażona przymiotnikiem, zaimkiem lub rzeczownikiem)	179
Dopełnienie	180
Okolicznik	182
Orzeczenie	183
Rzadsze zmiany szyku części zdania	183
Enklityczne <i>się</i>	184
Szyk szeregu	184
Spójniki, partykuły, przyimki	184
Zmiany poprawnościowe i stylistyczne	184
Rozszerzanie tekstu	186
Dodanie lub opuszczenie jednego wyrazu	186
Kilkuwyrazowe różnice tekstu	188
Wnioski ogólne	188

WYKAZY RÓŻNIC TEKSTOWYCH

Str.
189

1. Wykaz różnic tekstowych między wyd. I—II	189
2. Zmiany w tekstach argumentów między wyd. I—II	230
3. Zmiany w tekstach marginesów między wyd. I—II	239
4. Wykaz różnic tekstowych między wyd. II—III	242
5. Zmiany w tekstach marginesów między wyd. II—III	244

RÓŻNICE JĘZYKOWE MIĘDZY III i IV WYDANIEM *POSTYLLI* (Zofia Zirhofferowa) 247

Pisownia	247
Pisownia samogłosek	247
Pisownia spółgłosek	247
Fonetyka	249
Zjawiska fonetyczne spółgłoskowe	250
Fleksja	251
Zjawiska fleksyjne w deklinacji	251
Różnice w formach koniugacyjnych	251
Zmiany leksykalne	252
Różnice składniowe	254

BŁĘDY DRUKARSKIE WYDANIA TRZECIEGO (Konrad Górski i Władysław Kuraszkiewicz) 257

OBJAŚNIENIA (Konrad Górski, Jadwiga Klimaszewska i Władysław Kuraszkiewicz) 267

I N S T Y T U T B A D A Ń L I T E R A C K I C H
P O L S K I E J A K A D E M I I N A U K

BIBLIOTEKA PISARZÓW POLSKICH

Seria B, Nr 14

Redaktor naczelny

MARIA RENATA MAYENOWA

Komitety redakcyjne

KAZIMIERZ BUDZYK, WŁADYSŁAW FLORYAN, KONRAD GÓRSKI,
WŁADYSŁAW KURASZKIEWICZ, JADWIGA PIETRUSIEWICZOWA,
STANISŁAW PIGOŃ, ROMAN POLLAK, WŁODZIMIERZ TASZYCKI

MIKOŁAJ REJ
DZIEŁA WSZYSTKIE

TOM IV

POSTYLLA

CZEŚĆ I i II

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

MIKOŁAJ REJ

POSTYLLA

CZEŚĆ II

(WYDANIE FOTOTYPICZNE)

WROCLAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
MCMLXV